

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри державного
управління, публічного адміністрування
та економічної політики
Протокол № 2 від 16.09.2025 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з
методичної роботи
НЕМАЦКАЛО

навчально-

Каріна

**ЄВРОПЕЙСЬКА ІНТЕГРАЦІЯ ТА МІЖНАРОДНА СПІВПРАЦЯ
УКРАЇНИ**

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	D «Бізнес, адміністрування та право»
Спеціальність	D4 «Публічне управління та адміністрування»
Освітній рівень	другий (магістерський)
Освітня програма	«Державна служба»

Статус дисципліни

вибіркова

Мова викладання, навчання та оцінювання

українська

Розробник:

к.е.н, доцент

Марина ГРУЗД

Завідувач кафедри

державного
управління,
публічного
адміністрування та
економічної політики

Наталія ГАВКАЛОВА

Гарант програми

Наталія ГАВКАЛОВА

Харків
2025

ВСТУП

Наявні світові глобалізаційні процеси, посилення регіональної економічної та політичної інтеграції визначають характер сучасного міжнародного співробітництва. Українське суспільство сьогодення характеризується високим рівнем євроінтеграційних прагнень та усвідомленого осмислення перспектив та шляхів руху України до членства в Європейському Союзі. Європейська інтеграція як динамічний процес реформування усіх сфер суспільного життя, поєднує стабільний економічний розвиток з високими соціальними стандартами, безпекою особистості та демократичною свободою, виступає ідеальною моделлю побудови громадянського суспільства. На сьогоднішній день увага світової спільноти прикута до України. Курс держави на євроінтеграцію визначає напрями реформ та трансформаційних змін в державі й суспільстві та залежить від загальнодержавної політики, від зусиль регіонів, які безпосередньо налагоджують тісті інтеграційні взаємовідносини із регіонами Європи. Україна вже здійснила відповідні практичні кроки щодо реформування національної правової системи, порядку організації та здійснення влади, з метою спільної перспективи разом з європейськими державами розбудови об'єднаної Європи як простору добробуту, свободи, безпеки та правосуддя.

Внаслідок засвоєння навчального матеріалу здобувач освіти отримує знання, уміння та навички проведення аналізу, раціонального і критичного оцінювання інтеграційних процесів України при ефективному застосовуванні інструментів стимулювання й здійсненні аналізу сучасного стану та тенденцій міжнародного співробітництва з метою діагностики регіонального співробітництва для формування передумов територіального розвитку та усвідомлення особливостей транскордонного співробітництва й означення нагальних стратегічних пріоритетів міжнародної співпраці регіонів держави.

Навчальна дисципліна «Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України» є вибірковою навчальною дисципліною, яка вивчається згідно з навчальним планом забезпечення другого рівня вищої освіти спеціальності D4 «Публічне управління та адміністрування» освітньо-професійної програми «Державна служба».

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів освітнього ступеня «магістр» системи знань та професійних компетентностей щодо особливостей інтеграційних процесів та євроінтеграційної політики України, засад співпраці на регіональному та міжнародному рівнях на основі зовнішньо-економічного, єврорегіонального, транскордонного й міжнародного співробітництва в рамках міжнародних програм співпраці та партнерства.

Завданнями навчальної дисципліни «Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України» є:

формування здатності визначати чинники європейської інтеграції що впливають на зміст і значення зовнішньополітичних кроків української держави;

формування здатності усвідомлювати особливості євроінтеграційних процесів та означати пріоритети регіонального розвитку України за допомогою інструментів стимулювання міжнародного співробітництва при дотриманні політики ЄС;

формування здатності здійснювати оцінку участі України в роботі міжнародних організацій з метою діагностики регіонального розвитку та формування належного організаційно-правового забезпечення зовнішньої політики в Україні на основі положень зовнішньополітичної концепції сучасної незалежної України;

формування здатності здійснювати планування, аналіз та оцінку ефективності заходів міжнародної співпраці з метою визначення європейського напрямку зовнішньої політики України, її євроінтеграційних перспектив;

формування навичок проводити аналіз, раціонально і критично оцінювати проекти державно-приватного партнерства, ефективно застосовувати інструменти державного стимулювання міжнародного співробітництва;

формування навичок використовувати переваги національної свідомості і підбирати конкретні засоби та інструменти для належної реалізації євроінтеграційної політики.

Предметом навчальної дисципліни є закономірності та особливості євроінтеграційного процесу в умовах глобалізації та діючої системи національних економік.

Об'єктом навчальної дисципліни є інструменти та механізми впровадження та реалізації євроінтеграційної політики в Україні.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН01	ЗК01, ЗК04, ЗК05, ЗК07, СК02, СК03, СК04, СК05, СК08, СК10, СК13
РН06	ЗК02, ЗК07, СК02, СК05, СК10
РН11	ЗК01, ЗК05, СК03, СК08, СК10

де, РН01. Знати теоретичні та прикладні засади вироблення й аналізу публічної політики, основ та технологій прийняття управлінських рішень.

РН06. Здійснювати ефективне управління інноваціями, ресурсами, ризиками, проєктами, змінами, якістю, застосовувати сучасні моделі, підходи та технології, міжнародний досвід при проєктуванні та реорганізації управлінських та загальноорганізаційних структур.

РН11. Розробляти обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції, враховувати цілі, наявні законодавчі, часові та ресурсні обмеження, оцінювати політичні, соціальні, економічні та екологічні наслідки варіантів рішень.

ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК02. Здатність працювати в команді, мотивувати людей та рухатися до спільної мети, бути лідером, діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК04. Здатність удосконалювати й розвивати професійний, інтелектуальний і культурний рівні.

ЗК05. Здатність приймати обґрунтовані рішення та використовувати сучасні комунікаційні технології.

ЗК07. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

СК02. Здатність організовувати діяльність органів публічного управління та інших організацій публічної сфери.

СК03. Здатність організовувати інформаційно-аналітичне забезпечення управлінських процесів із використанням сучасних інформаційних ресурсів та технологій, зокрема розробляти заходи щодо впровадження електронного урядування в різних сферах публічного управління та адміністрування.

СК04. Здатність визначати показники сталого розвитку на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК05. Здатність представляти органи публічного управління у відносинах з іншими державними органами та органами місцевого самоврядування, громадськими об'єднаннями, підприємствами, установами і організаціями незалежно від форм власності, громадянами та налагоджувати ефективні комунікації з ними.

СК08. Здатність розробляти стратегічні документи розвитку соціально-економічних систем на вищому, центральному, регіональному, місцевому та організаційному рівнях.

СК10. Здатність приймати обґрунтовані управлінські рішення з урахуванням питань європейської та євроатлантичної інтеграції.

СК 13. Здатність здійснювати дослідження щодо вирішення актуальних проблем соціально-економічного розвитку держави, регіонів та територіальних громад.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Засади, механізми та напрями європейської інтеграції

Тема 1. Європейський Союз як форма західноєвропейської інтеграції.

1.1. Інституційна структура ЄС.

1.2. Бюджет ЄС.

1.5. Європейська валютна інтеграція.

1.5. Право ЄС.

1.6. Особливості національних моделей економічного розвитку в ЄС.

- 1.7. Політичні та соціальні чинники європейської інтеграції.
- 1.8. Культурні чинники євроінтеграції.

Тема 2. Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів.

- 2.1. Світова організація торгівлі: основні принципи діяльності та основні етапи функціонування.
- 2.2. Регулююча роль Світової організації торгівлі.
- 2.3. Регіональні торговельні угоди та їх роль в міжнародній торгівлі.
- 2.4. Шляхи реформування Світової організації торгівлі.
- 2.5. Україна і Світова організація торгівлі.
- 2.6. Пріоритети активізації України до міжнародної торгівлі.

Тема 3. Європейське врядування та вплив політики Європейського Союзу.

- 3.1. Основні форми економічного співробітництва України з Європейським Союзом.
- 3.2. Торговельна політика ЄС щодо України.
- 3.3. Еволюція співробітництва Україна – ЄС: від концепції партнерства до стратегії сусідства та Угоди про асоціацію.
- 3.4. Україна в економічних концепціях сусідства Європейського Союзу.
- 3.5. Угода про асоціацію між Україною та ЄС.
- 3.6. Гармонізація спільних політик ЄС і України.
- 3.7. Основні напрями та механізми підвищення ефективності європейської політики.
- 3.8. Політичні заходи, економічні та інституційні реформи для сприяння інтеграції України до ЄС.
- 3.9. Правові механізми співпраці між Україною та ЄС.
- 3.10. Гармонізації процедур стандартизації та сертифікації в Україні та ЄС.
- 3.11. Оцінка позитивних та негативних наслідків дії зони вільної торгівлі з ЄС.
- 3.12. Стратегічні вектори євроінтеграційної політики України в умовах сучасних викликів.
- 3.13. Європейський зміст української свідомості.
- 3.13. Роль громадської думки у процесах євроінтеграції.

Тема 4. Спільні політики ЄС в різних секторах.

- 4.1. Спільна аграрна політика ЄС.
- 4.2. Спільна торговельна політика
- 4.3. Регіональна та транспортна політики.
- 4.4. Екологічна політика.
- 4.5. Політика ЄС у сфері енергетики.
- 4.6. Соціальна та освітні політика ЄС.
- 4.7. Політики щодо громадян.
- 4.8. Політика ЄС у сфері культури.

4.9. Політика допомоги і розвитку.

4.10. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС.

Тема 5. Конкурентоспроможність та конкурентна політика України в контексті європейської інтеграції.

5.1. Конкурентне законодавство України в контексті інтеграції до ЄС.

5.2. Конкурентна політика ЄС.

5.3. Механізм взаємодії торговельної та конкурентної політики ЄС.

5.4. Регулювання конкуренції в економічних взаємовідносинах ЄС з Україною.

5.5. Гармонізація законодавства України з правом ЄС в рамках Угоди про асоціацію між Україною та ЄС.

5.6. Адаптація системи захисту конкуренції в Україні до комунітарної конкурентної політики ЄС.

Тема 6. Моделювання проектів державно-приватного партнерства в Україні.

6.1. Концептуальні основи розвитку державно-приватного партнерства.

6.2. Поняття, ознаки, принципи, сфери використання та моделі розвитку державно-приватного партнерства.

6.3. Міжнародний досвід розвитку проектів державно-приватного партнерства.

6.4. Нормативно-правове забезпечення розвитку державно-приватного партнерства.

6.5. Форми взаємодії в рамках державно-приватного партнерства.

6.6. Стан та перспективи розвитку державно-приватного партнерства в Україні.

Змістовий модуль 2. Особливості міжнародної співпраці та партнерства України

Тема 7. Сутність, форми та показники оцінювання міжнародної співпраці регіонів.

7.1. Форми міжнародної співпраці регіонів та партнерства України.

7.2. Роль прикордонних територій в інтеграційних процесах.

7.3. Транскордонне співробітництво в системі регіонального розвитку.

7.4. Транскордонне співробітництво в євроінтеграційній стратегії України.

7.5. Показники та методика оцінювання транскордонного співробітництва.

7.6. Системне моделювання управління транскордонним співробітництвом.

7.7. Пріоритети місцевої влади в залученні іноземних інвестицій через транскордонний регіон.

Тема 8. Інституційне середовище та інструменти стимулювання міжнародного співробітництва.

8.1. Місце України та характеристики державних інститутів реалізації міжнародної співпраці.

8.2. Економічні інструменти здійснення та стимулювання міжнародного співробітництва в умовах європейської інтеграції.

8.3. Політичні механізми здійснення та стимулювання міжнародного співробітництва в умовах європейської інтеграції.

8.4. Механізми та інструменти стимулювання співробітництва в територіальних громадах.

8.5. Інструменти стимулювання просторової інтеграції регіонів.

Тема 9. Сучасний стан та тенденції міжнародної співпраці регіонів України.

9.1. Основні пріоритетні напрями співпраці України з міжнародними організаціями.

9.2. Соціально-економічні ефекти транскордонного співробітництва України та ЄС за основними напрямками.

9.3. Перспективні напрями міжнародної співпраці регіонів України.

9.4. Методика оцінювання міжнародної співпраці територіальних громад.

9.5. Заходи щодо підвищення ефективності міжнародної співпраці регіонів України.

Тема 10. Регіональне співробітництво України в контексті європейської регіональної політики.

10.1. Досвід європейського регіонального розвитку.

10.2. Регіональна влада як суб'єкт політики і публічного врядування в ЄС.

10.3. Регіональне представництво в інституційній структурі ЄС.

10.4. Європейський регіоналізм у контексті регіональної безпеки, подолання територіальних диспропорцій і національно-культурних проблем.

10.5. Реформування процесу розробки і реалізації стратегій для регіонів.

Тема 11. Нагальні проблеми міжнародного, транскордонного та прикордонного співробітництва регіонів України.

11.1. Аспекти еволюції зовнішньої політики України.

11.2. Геополітичні процеси та тенденції.

11.3. Завдання та пріоритети зовнішньої політики в умовах війни.

11.4. Сучасний стан і особливості стратегічного партнерства.

11.5. Нормативно-правові аспекти стратегічного партнерства на пріоритетних напрямках.

11.6. Політичні чинники стратегічного партнерства.

11.7. Безпекові напрями та пріоритети співробітництва.

11.8. Економічні вектори зовнішньої політики України.

11.9. Соціальні фактори співробітництва регіонів України.

Тема 12. Стратегічні пріоритети міжнародного співробітництва регіонів України.

12.1. Основні завдання та базові принципи державної регіональної політики України.

12.2. Сучасні міграційно-демографічні виклики для регіонів України.

12.3. Співробітництво органів місцевої влади з міжнародними організаціями як важливий аспект соціально-економічного розвитку.

- 12.4. Пріоритети торговельного співробітництва регіонів України.
 12.5. Пріоритети науково-технічного співробітництва регіонів України.
 12.6. Міжнародне співробітництво регіонів у галузі довкілля.
 12.7. Міжнародне співробітництво у сфері кібербезпеки.

Перелік практичних (семінарських) завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) завдань

Назва завдання	Зміст
Тема 1. Європейський Союз як форма західноєвропейської інтеграції. Завдання 1 «Аналіз політичних, економічних, соціальних та культурних чинників європейської інтеграції»	Здійснення аналізу чинників впливу на євроінтеграційні процеси, визначення впливу змін політичних, соціальних та економічних показників на рівень розвитку країни
Тема 2. Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів. Семінарське заняття 1	Розгляд питань на семінарському занятті: 1. Світова організація торгівлі: основні принципи діяльності та основні етапи функціонування. 2. Регулююча роль Світової організації торгівлі. 3. Регіональні торговельні угоди та їх роль в міжнародній торгівлі. 4. Шляхи реформування Світової організації торгівлі. 5. Україна і Світова організація торгівлі. 6. Пріоритети активізації України до міжнародної торгівлі
Тема 3. Європейське врядування та вплив політики Європейського Союзу. Завдання 2 «Зовнішні та внутрішні чинники, які впливають на впровадження політики європейської інтеграції». Завдання 3 «Основні напрями та механізми підвищення ефективності євроінтеграційної політики»	Здійснення аналізу чинників впливу на євроінтеграційні процеси, визначення впливу змін чинників внутрішнього та зовнішнього середовища на впровадження політики євроінтеграції. Здійснення аналізу основних напрямів підвищення ефективності євроінтеграційної політики та розробка механізмів запровадження інструментів європейського врядування
Тема 4. Спільні політики ЄС в різних секторах. Семінарське заняття 2	Розгляд питань на семінарському занятті: 1. Спільна аграрна політика ЄС. 2. Спільна торговельна політика. 3. Регіональна та транспортна політики. 4. Екологічна політика. 5. Політика ЄС у сфері енергетики. 6. Соціальна та освітні політики ЄС. 7. Політики щодо громадян. 8. Політика ЄС у сфері культури. 9. Політика допомоги і розвитку. 10. Спільна зовнішня та безпекова політика ЄС
Тема 5. Конкурентоспроможність та	Проведення оцінки показників конкурентної політики України за методикою ЄС

конкурентна політика України в контексті європейської інтеграції. Завдання 4 «Оцінка конкурентної політики України в контексті європейської інтеграції»	
Тема 6. Моделювання проєктів державно-приватного партнерства в Україні. Завдання 5 «Аналіз системи індикаторів оцінки впливу проєкту державно-приватного партнерства на соціальний розвиток регіону та показників регіональної ефективності проєкту»	Здійснення аналізу діючих проєктів державно-приватного партнерства за регіонами України, проведення оцінки сфери господарської діяльності реалізації проєктів та структури капітальних інвестицій в реалізацію проєктів державно-приватного партнерства. Проведення аналізу показників регіональної та суспільно-економічної ефективності проєкту державно-приватного партнерства
Тема 7. Сутність, форми та показники оцінювання міжнародної співпраці регіонів. Завдання 6 «Економічні і соціогуманітарні цілі програм регіональної політики»	Виконання завдань з визначення економічних та соціогуманітарних цілей програм, що характеризують регіональний розвиток
Тема 8. Інституційне середовище та інструменти стимулювання міжнародного співробітництва. Завдання 7 «Open-space» Сценарії, проблеми і фактори майбутнього європейської інтеграції України»	Здійснення аналізу сценаріїв майбутнього та означення проблем і факторів європейської інтеграції на рівні держави при використанні інтерактивних тренінгових технологій та методів навчання
Тема 9. Сучасний стан та тенденції міжнародної співпраці регіонів України. Завдання 8 «Національні пріоритети та інтереси України, з урахуванням безпекової складової в умовах викликів ризиків і загроз»	Виконання завдань з оцінювання національних інтересів та пріоритетів України при врахуванні ризиків і загроз зовнішнього середовища
Тема 10. Регіональне співробітництво України в контексті європейської регіональної політики. Семінарське заняття 3	Розгляд питань на семінарському занятті: 1. Досвід європейського регіонального розвитку. 2. Регіональна влада як суб'єкт політики і публічного врядування в ЄС. 3. Регіональне представництво в інституційній структурі ЄС. 4. Європейський регіоналізм у контексті регіональної безпеки, подолання територіальних диспропорцій і національно-культурних проблем. 5. Реформування процесу розробки і реалізації стратегій для регіонів
Тема 11. Нагальні проблеми міжнародного, транскордонного та	Розгляд питань на семінарському занятті: 1. Аспекти еволюції зовнішньої політики України. 2. Геополітичні процеси та тенденції. 3. Завдання та пріоритети зовнішньої

прикордонного співробітництва регіонів України. Семінарське заняття 4	політики в умовах війни. 4. Сучасний стан і особливості стратегічного партнерства. 5. Нормативно-правові аспекти стратегічного партнерства на пріоритетних напрямках. 6. Політичні чинники стратегічного партнерства. 7. Безпекові напрями та пріоритети співробітництва. 8. Економічні вектори зовнішньої політики України. 9. Соціальна фактори співробітництва регіонів України.
Тема 12. Стратегічні пріоритети міжнародного співробітництва регіонів України. Семінарське заняття 5	Розгляд питань на семінарському занятті: 1. Основні завдання та базові принципи державної регіональної політики України. 2. Сучасні міграційно-демографічні виклики для регіонів України. 3. Співробітництво органів місцевої влади з міжнародними організаціями як важливий аспект соціально-економічного розвитку. 4. Пріоритети торговельного співробітництва регіонів України. 5. Пріоритети науково-технічного співробітництва регіонів України. 6. Міжнародне співробітництво регіонів у галузі довкілля. 7. Міжнародне співробітництво у сфері кібербезпеки.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл. 3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Європейський Союз як форма західноєвропейської інтеграції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття
Тема 2. Світова організація торгівлі як глобальний регулятор міжнародних інтеграційних процесів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття
Тема 3. Європейське врядування та вплив політики Європейського Союзу	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Підготовка до контрольної роботи
Тема 4. Спільні політики ЄС в різних секторах	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Підготовка есе
Тема 5. Конкурентоспроможність та конкурентна політика України в контексті європейської інтеграції	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Виконання домашніх завдань
Тема 6. Моделювання проєктів державно-приватного партнерства в Україні	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою. Виконання домашніх завдань. Підготовка до колоквиуму
Тема 7. Сутність, форми та показники оцінювання міжнародної співпраці регіонів	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Виконання домашніх завдань

Тема 8. Інституційне середовище та інструменти стимулювання міжнародного співробітництва	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Підготовка до контрольної роботи
Тема 9. Сучасний стан та тенденції міжнародної співпраці регіонів України	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття
Тема 10. Регіональне співробітництво України в контексті європейської регіональної політики	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Підготовка есе
Тема 11. Нагальні проблеми міжнародного, транскордонного та прикордонного співробітництва регіонів України	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття
Тема 12. Стратегічні пріоритети міжнародного співробітництва регіонів України	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою лекційного заняття. Підготовка до колоквіуму

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як активних, так і інтерактивних навчальних технологій, серед яких:

Словесні (лекція (Теми 1-12), проблемна лекція (Тема 1, Тема 3, Теми 5-12), міні-лекція (Тема 2, Тема 3, Тема 6, Тема 7).

Наочні (демонстрація, презентації (Теми 1-12)).

Практичні (практична робота (Тема 1, Тема 3, Тема 5, Тема 6, Тема 7, Тема 8, Тема 9), есе (Тема 4, Тема 10), «Open-space» (Тема 8), робота в малих групах (Тема 1, Тема 3, Тема 5, Тема 7, Тема 8, Тема 9), мозкові атаки (Теми 1-12).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль, що здійснюється протягом семестру під час проведення лекційних, практичних занять і оцінюється сумою набраних балів (максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу отримати допуск до екзамену – 35 балів).

Поточний контроль включає оцінювання здобувачів під час:

практичних (семінарських) занять – за умови виконання здобувачем всіх практичних завдань згідно робочого плану (технологічної карти) з навчальної дисципліни «Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України» та участі в обговоренні проблемних та дискусійних питань за темою практичного (семінарського) заняття.

Формами поточного оцінювання та методами демонстрування результатів навчання здобувачів в рамках самостійної роботи є:

Перевірка виконаних домашніх завдань щодо використання в дослідженнях різних методів для оцінювання соціального розвитку на місцевому та регіональному рівнях в контексті реалізації політики європейської інтеграції. Кожне домашнє завдання оцінюється у 5 балів за умови правильного виконання та наявності висновків. Кількість домашніх завдань – 4, максимальна кількість балів за усі домашні завдання становить 20. Підготовка есе – 5 балів, максимальна кількість балів за есе – 10 балів. Експрес контрольна робота – 5 балів (загальна кількість балів за вірно виконані контрольні роботи 10 – балів).

Есе, що оцінює здатність здобувача обґрунтовувати свою позицію, здійснювати узагальнення інформації та робити висновки щодо проблем визначення впливу євроінтеграційних процесів на розвиток суспільства; вміння проводити аналіз ефективності функціонування транскордонного співробітництва. Есе оцінюється після обговорення його здобувачами та викладачем.

Презентації та виступи на заняттях (5 балів за кожен презентацію), що дозволяють оцінити рівень засвоєння теоретичних основ інтеграційних процесів та співробітництва держави та дієвих інструментів в сфері євроінтеграційної політики; ознайомлення з нормативно-правовими та законодавчими актами України щодо здійснення інтеграції, а також із сучасною літературою вітчизняного і зарубіжного досвіду у сфері співробітництва регіонів; вміння поєднувати теорію з практикою при розв'язанні практичних завдань. Кількість презентацій – 4, максимальна кількість балів за всі презентації становить 20.

Підсумковий контроль знань та компетентностей здобувачів з навчальної дисципліни здійснюється на підставі проведення семестрового екзамену, завданням якого є перевірка розуміння здобувачем програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими розділами, здатності творчого використання накопичених знань, вміння формулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни тощо.

Для оцінки письмової екзаменаційної роботи використовуються такі критерії:

тестові завдання – 10 тестів – кожна вірна відповідь оцінюється у 2 бали; практичне завдання 1 – максимальна оцінка за вирішене завдання складає 8 балів; практичне завдання 2 – максимальна оцінка за вирішене завдання складає 12 балів. Підсумкова оцінка за екзаменаційну роботу складається з суми балів за вирішення всіх завдань.

Здобувача освіти слід вважати атестованим, якщо сума балів, одержаних за результатами підсумкової/семестрової перевірки успішності, дорівнює або

перевищує 60. Мінімально можлива кількість балів за поточний і модульний контроль упродовж семестру – 35 та мінімально можлива кількість балів, набраних на екзаміні, – 25.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни розраховується з урахуванням балів, отриманих під час екзаміну, та балів, отриманих під час поточного контролю за накопичувальною системою.

Приклад екзамінаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамінів (іспитів).

ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. С. КУЗНЕЦЯ

Освітньо-кваліфікаційний рівень: другий (магістерський) рівень

Спеціальність D4 «Публічне управління та адміністрування»

Навчальна дисципліна: «Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України»

БІЛЕТ № 1

Тестові завдання

1. Міжнародна інтеграція – _____.
(відкрите питання)

2. Транскордонне співробітництво – _____.
(відкрите питання)

3. Динамічні ефекти від міжнародної економічної інтеграції:

- а) ефект «економії масштабу»;
- б) посилення конкуренції;
- в) приріст іноземних інвестицій;
- г) зниження цін на товари через скасування імпорتنих мит.

4. Функції Єврокомісії:

- а) подає пропозиції щодо нових законів ЄС, які вона представляє на розгляд до ЄП та Ради ЄС;
- б) забезпечує застосування країнами-членами законодавства ЄС;
- в) виконує обов'язки органу, що відповідає за практичне втілення політики ЄС та управління нею, тобто контролює виконання рішень ЄП та Ради ЄС, а також керує фінансами ЄС – бюджетом та діяльністю різноманітних фондів і програм ЄС;
- г) представляє й відстоює інтереси ЄС на міжнародній арені, веде переговори щодо укладення угод між ЄС і третіми країнами та міжнародними організаціями;
- д) правильна відповідь а), в), г).

5. Елементи, які не належать до системи прибутків бюджету ЄС:

- а) відрахування ПДВ;
- б) мито на промислові товари;
- в) 50% від суми податку на прибуток фізичних осіб;
- г) мито на сільськогосподарську продукцію.

6. Інститути ЄС, які розробляють і впроваджують механізм регулювання у сфері навколишнього середовища:

- а) Європейський Парламент;
- б) Рада ЄС;
- в) Європейська Комісія;
- г) Європейський інвестиційний банк;
- д) Європейське агентство з питань охорони навколишнього середовища.

7. Дата підписання політичної частини Угоди про асоціацію між Україною та ЄС:

- а) 9 серпня 2013 р.;
- б) 27 червня 2014 р.;

в) 30 березня 2012 р.;

г) 21 березня 2014 р.

8. Стриженовою рисою європейської моделі соціальної інтеграції виступають цінності:

а) індивідуалізму;

б) колективізму;

в) корпоративізму;

г) солідаризму;

д) сімейственості.

9. До неінституційних органів ЄС відносять:

а) Європейський інвестиційний банк;

б) Комітет регіонів і Європейський соціально-економічний комітет;

в) Європейську рахункову палату;

г) Європейського уповноваженого з прав людини;

д) Спеціалізовані агентства, органи та спеціальних представників ЄС.

10. До передумов європейської інтеграції можна віднести:

а) географічну близькість;

б) повторюваність ПРП;

в) спільність культури;

г) близькість релігійного світогляду;

д) спільність історичного шляху розвитку.

Завдання 1. Провести аналіз діючих проєктів державно-приватного партнерства за регіонами та визначити структуру спрямування коштів за допомогою даних таблиці.

Таблиця

Діючі проєкти державно-приватного партнерства (ДПП)
в регіонах України станом на 1 січня 2024 року

Регіони України	Діючі проєкти ДПП станом на 1 січня 2024 року			
	концесія	спільна діяльність	договір ППП	Разом
Вінницька	0	0	0	0
Волинська	1	0	0	1
Дніпропетровська	0	0	0	0
Донецька	0	2	0	2
Житомирська	1	0	0	1
Закарпатська	2	1	0	3
Запорізька	2	0	0	2
Івано-Франківська	1	0	0	1
Київська	2	2	0	4
Кіровоградська	1	0	0	1
Луганська	1	0	0	1
Львівська	2	0	0	2
Миколаївська	1	0	0	1
Одеська	1	0	0	1
Полтавська	1	0	0	1
Рівненська	0	0	0	0
Сумська	0	0	0	0
Тернопільська	0	0	0	0
Харківська	0	0	0	0
Херсонська	0	0	0	0

Хмельницька	1	0	1	1
Черкаська	0	0	0	0
Чернівецька	0	0	0	0
Чернігівська	1	0	0	1
Разом	18	5	1	24

Завдання 2. Необхідно провести аналіз товарної структури зовнішньої торгівлі України за 2024 рік за даними таблиці. Розрахувати сальдо та надати висновки за проведеними розрахунками.

Таблиця

Товарна структура зовнішньої торгівлі України у 2024 році

Назва товарів	Експорт		Імпорт		Сальдо
	тис. дол. США	питома вага	тис. дол. США	питома вага	тис. дол. США
Усього	41733285,6	100	70770582,4	100	
у тому числі					
Живі тварини, продукти товарного походження	1643523,7		1475515,9		
Продукти рослинного походження	13527636,3		2228864,8		
Жири та олії тваринного або рослинного походження	5756448,9		280618,8		
Готові харчові продукти	3755728,9		3558551,8		
Мінеральні продукти	3432356,1		9168099,8		
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	973130,1		8070584,4		
Полімерні матеріали, пластики та вироби з них	348751,1		3882304,7		
Шкури необроблені, шкіра вичинена	55185,7		99831,0		
Деревина та вироби з деревини	1465657,2		227893,6		
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів	239845,1		918790,2		
Текстильні матеріали та текстильні вироби	610928,3		2399044,9		
Взуття, головні убори, парасольки	145120,4		468654,2		
Вироби з каменю, гіпсу, цементу	326038,7		734452,2		
Перли природні або культивовані, дорогоцінне або напівдорогоцінне каміння	43411,8		71315,7		

Недорогоцінні метали та вироби з них	4456400,9		3875588,6		
Машини, обладнання та механізми; електротехнічне обладнання	3142965,2		15041343,1		
Засоби наземного транспорту, літальні апарати, плавучі засоби	431747,3		9092412,9		
Прилади та апарати оптичні, фотографічні	104139,2		1768821,4		
Різні промислові товари	1061082,4		1042504,4		
Твори мистецтва	15155,0		96751,3		
Товари, придбані в портах	628,1		44807,8		

Критерії оцінювання

Результат іспиту оцінюється у балах (максимальна кількість – 40 балів, мінімальна, що зараховується – 25 балів)) і проставляється у відповідній графі екзаменаційної «Відомості обліку успішності».

Екзаменаційний білет охоплює програму дисципліни і передбачає визначення рівня знань та ступеня опанування здобувачами компетентностей.

Екзаменаційний білет складається з 10 тестових завдань та двох практичних завдань, які перевіряють рівень оволодіння здобувачами освіти професійними компетентностями з аналізу регіональної та економічної суспільної ефективності реалізації програм транскордонного співробітництва, аналізу проєктів державно-приватного партнерства, аналізу показників міжнародного співробітництва, аналізу товарної структури зовнішньої торгівлі, комплексного аналізу ефективності реалізації євроінтеграційних процесів.

Практичне завдання 1 розкриває рівень оволодіння здобувачами освіти професійними компетентностями з аналізу структури та динаміки проєктів державно-приватного партнерства за регіонами та за джерелами фінансування, обсягів прямих капітальних інвестицій та проведення оцінювання регіональної та економічної суспільної ефективності транскордонного співробітництва.

Практичне завдання 2 розкриває рівень оволодіння здобувачами освіти професійними компетентностями з проведення порівняльного аналізу товарної структури зовнішньої торгівлі України, показників (індикаторів) соціально-економічного розвитку прикордонних регіонів та критеріїв ефективності реалізації інтеграційних процесів.

Кожне завдання екзаменаційного білета оцінюється окремо.

Підсумкова оцінка за екзамен складається з суми балів за виконання всіх завдань та округлюється до цілого числа за правилами математики.

Тестові завдання оцінюються в 20 балів.

Алгоритм вирішення кожного практичного завдання включає окремі етапи, які відрізняються щодо складності, трудомісткості та значення для розв'язання

завдання. Тому окремі завдання та етапи їх розв'язання оцінюються відокремлено один від одного наступним чином:

1. Оцінка за правильність виконання практичного завдання 1 дорівнює 8 балам і включає:

- 2 бал за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання;

- 3 бал за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів;

- 3 бали логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку.

2. Оцінка за правильність виконання практичного завдання 2 дорівнює 12 балам і включає:

- 2 бали за наявність пояснень щодо алгоритму розрахунку окремих показників, які входять до алгоритму вирішення завдання;

- 6 бали за арифметичну правильність розрахунків та охайність представлення результатів;

- 4 бали за логічну послідовність, аргументованість і ґрунтовність висновку.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Економічне перетворення: міжнародна співпраця та ефективна державна політика України під час воєнного стану : підручник / В. В. Галкін, О. М. Губаренко, О. М. Ащеулова та ін. – Дніпро : Середняк Т. К., 2024, – 198 с.

2. Європейська та глобальна регіональна інтеграція : підручник / за ред. А. Крисоватого та М. Лизун. – Тернопіль : Осадця Ю. В., 2023. – 295 с.

3. Європейська та євроатлантична інтеграція : навч. посіб. / О. В. Баула, Т. В. Божидарнік, Т. М. Вісіна та ін. – Херсон : Олді-плюс, 2025. – 376 с.

4. Управління в ЄС та політика європейської інтеграції : підручник / За заг. ред. С. В. Сороки, Т. Ю. Якімової. – Миколаїв : Іліон, 2025. – 310 с.

Додаткова

5. Євроінтеграційний вектор розвитку та реалізація національних інтересів України: монографія / [Д. В. Карамишев, Н. В. Мирна, Л. Ю. Величко та ін.]; за заг. ред. д.держ.упр., проф. Д. В. Карамишева. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. – 201 с.

6. Міжнародні відносини та світова політика : навч.-метод. посіб. / В. Ю. Дронов; НУ «Одеська юридична академія». – Одеса : Фенікс, 2022. – 131 с.

7. Основи євроінтеграції : підручник / А. М. Кучук, О. М. Іваній, С. І. Моцак та ін. – Суми : СумДПУ, 2024, – 193 с.

8. Теорія та історія європейської інтеграції : навч. посіб. / О. М. Кузь, Ю. І. Потоцька, І. В. Застава [та ін.] ; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (517 КБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2020. – 181 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/26375>

9. Тищенко В. Ф. Основи зовнішньоекономічної діяльності та митної справи : навч. посіб. / В. Ф. Тищенко , В. М. Остапенко; Харківський національний економічний університет ім. С. Кузнеця. – Електрон. текстові дан. (3,07 МБ). – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2022. – 192 с. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/28182>

10. Торговельна політика : навч. посіб. / Р. Я. Москалик. – Львів : ЛНУ імені Івана Франка, 2024. – 61 с.

11. Україна в сучасних міжнародних відносинах: методичні матеріали до вивчення навчальної дисципліни / [уклад. : Ю. В. Тарабан]. – Суми : СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2024. – 40 с.

12. Управлінські, правові та соціально-економічні аспекти імплементації *acquis communautaire* у діяльності органів публічної влади України / За заг. ред. докторів юридичних наук Л. Ю. Величко та С. М. Клімової. – Харків : Вид-во ХарПІ НАДУ «Магістр», 2021. – 204 с.

13. European Integration and Reform of Decentralization in Ukraine During Martial Law : Political Accents / Marchuk Vasyl, Melnychuk Vasyl. – Peter Lang GmbH. Snternationaler Varlag derWissenschaften, 2024. – 152 p.

Інформаційні ресурси мережі Інтернет

14. Офіційний веб-портал Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.ukrstat.gov.ua/>

15. Офіційний веб-портал Європейський Союз – European integration portal [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://eu-ua.kmu.gov.ua/>

16. Офіційний веб-портал Європейської Комісії [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://ec.europa.eu/>

17. Офіційний веб-портал Міністерства економіки, довкілля та сільського господарства України [Електронний ресурс]. – Режим доступу Word Social: <https://www.me.gov.ua/>

18. Офіційний веб-портал Міністерство соціальної політики, сім'ї та єдності України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.msp.gov.ua/>

19. Офіційний веб-портал Міністерства розвитку громад та територій України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.mindev.gov.ua/>

20. Офіційний портал Верховної Ради України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.rada.gov.ua/>

21. Сайт персональних навчальних систем ХНЕУ ім. С. Кузнеця. Дисципліна «Європейська інтеграція та міжнародна співпраця України» – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=11643>.

22. Урядовий портал : Єдиний веб-портал органів виконавчої влади України. – [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <https://www.kmu.gov.ua/>